

میزگرد پیش رو با موضوع مهاجران افغان در تاریخ ۲۷ آبان سال جاری و به همت دانشکده فرهنگ و ارتباطات دانشگاه امام صادق علیه السلام برگزار شده است.

مجری: خیر مقدم عرض می‌کنیم خدمت حضار و مهمانان: چون عنوان برنامه تحلیل فرهنگی و اجتماعی وضعیت مهاجران است یک شفاف‌سازی از وضعیت مهاجران صورت گیرد. کدام آمار مورد قبول شماست؟ آیا افغان‌هایی که در استان خراسان هستند، مهاجر محسوب می‌شوند یا پناهنده؟

حقیقت طلب: چند میلیون نفر افغان در ایران ساکن هستند اما از تعداد دقیق‌شان در دست نیست. آخرین آماري هم که موجود است، توسط وزارت کشور در سال گذشته سرشماری شده است که تعدادی بین چهار میلیون و سیصد هزار نفر تا پانصد هزار نفر اعلام شده. مهاجرین به دو صورت قانونی و غیرقانونی وارد ایران شده‌اند که همان روش قانونی هم دسته‌های مختلفی دارد. گروه پناهندگان که کارت آمایش دارند، گروه گذرنامه خانوار و گذرنامه ویزا. گروه خیلی بزرگ دیگری هم هستند که پارسال سرشماری شدند که حدود دو میلیون و سیصد هزار نفر هستند. اینها مدرکی به اسم برگه‌ی سرشماری دارند. به طور قطع نمی‌توان گفت که تمام این تعداد پس از طالبان وارد ایران شدند. طی بیست سال اخیر هر وقت درباره‌ی تعداد مهاجرین صحبت شده است، تعداد مهاجرین رسمی اعلام شده و تعداد مهاجرین غیرقانونی را هم به همان اندازه اعلام می‌کردند. دوره‌ی رسمی کردن مهاجرین به صورتی نبود که در سال ۱۴۰۱ همگی‌شان با هم رسمی شوند. از سال ۸۰ روند قانونی‌سازی با سرشماری آغاز می‌شود. در سال ۸۹ وزارت کشور اعلام می‌کند که با تفکیک‌سازی قصد دارد مدرکی به اسم گذرنامه خانوار دهد و کسانی که فرزند دانش‌آموز دارند طبق دستور رهبر مدرکی به اسم برگه‌ی آبی به آنها تعلق گیرد. این سیاست رسمی‌سازی را ما هر از چند گاهی با فواصل زمانی مختلف داریم و بلافاصله پس از رسمی‌سازی‌ها مابه‌التفاوت میان مهاجرین رسمی و غیر رسمی کاهش پیدا می‌کند. پس از چند سال دوباره افزایش مهاجرین غیر رسمی را شاهد هستیم که علل مختلفی دارد. هم مهاجرین جدید هستند و هم کسانی که پس از مدتی غیرقانونی می‌شوند. بحث دیگر موضوع متمرکز شدن مهاجرین در چند نقطه از کشور مثل تهران، مشهد و شیراز است و بعد از طالبان شاهد موج مهاجرت افغان‌ها در استان‌های سیستان و بلوچستان، کرمان، یزد و قم است. از گذشته در این استان‌ها مهاجرین حضور داشته‌اند و به مرور بیشتر هم می‌شوند؛ به طور مثال بستگان شخصی که خودش بیست سال است در شهری ساکن است به ایران می‌آید احتمال اینکه آن هم شهری را برای زندگی انتخاب کند خیلی بیشتر از این است که به قزوین یا دیگر شهرها برود. جامعه‌ی استان‌های شرقی نسبت به باقی کشور بیشتر پذیرای مهاجرین هستند. ایران بیشتر از جمعیت کشور دانمارک که پنج میلیون است مهاجر افغان دارد، این عدد خیلی بزرگ است. در میان این جامعه‌ی بزرگ مهاجرین افغان آدم‌های مختلفی داریم، به هیچ وجه نمی‌شود بروی مهاجرین برچسب زد.

مجری: آیا آماري وجود دارد که نشان دهد مهاجرین از چه اقوامی هستند؟

حقیقت طلب: بنده اطلاعی ندارم که مهاجرین قانونی چه اقوامی هستند. در موج اخیری

چند میلیون نفر افغان در ایران ساکن هستند اما از تعداد دقیق‌شان در دست نیست. آخرین آماري هم که موجود است، توسط وزارت کشور در سال گذشته سرشماری شده است که تعدادی بین چهار میلیون و سیصد هزار نفر تا پانصد هزار نفر اعلام شده